

stoletja lastnik ene kmetije v Kosezu pri sv. Marjeti stolni kapitelj v Ljubljani, na kmetiji pa mu je delal Janez Sirc, ki je plačeval letno dva dukata; ta kapiteljska kmetija je sredi 18. stoletja razpadla na dve polovici, na katerih sta tlačanila Anže Zakotnik in Jakob Sitar. Ljubljanska škofija je imela v Kosezu v posesti dve kmetiji, in sicer je v 18. stoletju bil na eni Tomaž Kovač, druga pa je bila razdeljena na dve polovici, od katerih je imel eno Matija Tome, drugo pa Matija Japelj, ki je bil kot župan oproščen tlake. Eno kmetijo v Kosezu je imel sredi 16. stoletja v posesti meščanski špital v Ljubljani in je na njej delal Štefan Smrekar, ki je moral letno dajati eno marko soldov, 2 kokoši, 20 jajc in ob pustu dva piščanca. Tudi deželno glavarstvo na Kranjskem je imelo tu v 16. stoletju podložnika Kačič Jureta, katerega kmetija je bila v 18. stoletju prodana nemškemu viteškemu redu v Ljubljani in razdeljena na tri dele, ki so jih dobili Matija Zakotnik, Jurij Gorišek in Tomaž Gaber »zu Kossess« (B. Otorepec: Koseze pri Ljubljani).

Srednjeveško jedro malega kmetijskega naselja Kosez se je nahajalo severozahodno od cerkve sv. Marjete, ob križišču današnje Podutiške in Koseške ceste. Po velikosti so bile Koseze mnogo manjše od Spodnje in Zgornje Šiške. Talni načrt Kosez iz začetka 19. stoletja omenja vas Kosses s 15 hišami, glede katerih trdi S. Ilešič, da je bilo le pet večjih prvotnih kmetij, ki so bile brez pravega reda postavljene ob križišču glavne ceste (današnje Podutiške ceste) in poti na jug v smeri nekdanje opekarne (današnje Koseške ceste). Hiše, ki so stale ob cesti proti cerkvi so bile v glavnem brez zemlje in bajtarskega značaja. Talni načrt Kosez nam ne kaže vrstne vasi kot smo to srečali pri obeh Šiškah; namesto zemljiške razdelitve na proge imamo pri vasi Koseze razdelitev na posamezne delce, ki tvorijo potem kompleks njiv, kjer imajo svoje deleže posamezne kmetije. Po mnenju M. Kosa nam prav zemljiška razkosanost na delce potrjuje izredno starost naselja. Naselje Kosez je nastalo na glinastih tleh, ki so dale osnovo tudi opekarni; o njej priča velika z vodo napolnjena jama v bližini današnjega podjetja Agrostroj, iz katere so nekoč črpali ilovico. Število prebivalcev Kosez je zelo počasi raslo; po ugotovitvah B. Otorepca je bilo v 18. stoletju pet kmetij in sedem bajtarjev. Šele tik pred drugo svetovno vojno je naselje poraslo na 97 hišnih številk.

Kmečke naselje Dravlje se po doslej znanih virih prvič omenja že v 12. stoletju kot Draulach ali Draewlach; naselje se omenja v zvezi s posestjo, ki jo je imel v Dravljah samostan v Stični. Ime Dravlje izhaja verjetno iz besede drevje. Srednjeveško jedro kmetijske naselbine je nastalo ob vzhodnem robu današnje Vodnikove ceste oziroma med današnjo Vodnikovo cesto in Dravljsko ulico ter se je nadaljevalo ob vzhodnem robu današnje ulice Za krajem. To je bila dolga vrstna vas, ki je imela njive razpotegnjene v progah do današnje gorenjske železnice. Vse to področje je danes v glavnem pozidano; edini spomin na nekdanje kolovozne poti med njivami so današnje ulice, ki gredo po nekdanjih kolovozih. Na severni strani vasi je baročna cerkev sv. Roka, zgrajena leta 1646; po izročilu je bila zgrajena v zahvalo za prenehanje več let trajajoče epidemije kuge. Polagrarni značaj Dravelj je bil ohranjen še do nedavnega. Šele gradnja Novih Dravelj, kjer so se naseljevali delavci in nameščenci, je v zadnjem obdobju dala draveljskemu naselju vse bolj urbaniziran značaj. Za razliko od Spodnje Šiške, kjer je bila značilna občestna gradnja novih poslopij, ki se je naslanjala na že obstoječo zemljiško razdelitev in je počasi obkrožala staro naseljitveno jedro, so Dravlje primer kolonizacije, kjer se gradnja ni ozirala toliko na cestno omrežje ali na osnovne poteze zemljiške razdelitve; gradilo se je tam, kjer je graditelj uspel dobiti parcelo, kar je dalo naselju raztresen polurbanski videz.

Literatura: M. Kos, Srednjeveška Ljubljana; B. Otorepec, Koseze pri Ljubljani; S. Ilešič, Prvotna kmetijska naselja v območju Velike Ljubljane; A. Melik, Razvoj Ljubljane

Anka Benedetič

FILMARJI TUDI V ŠIŠKI

Naši občani, ki so pred kratkim prihajali v zgradbo naše občinske skupščine, so bili nemalo začuden, ko so zagledali filmsko ekipo, ki je snemala novi slovenski mladinski film »DRŽI SE, MOJ ČRNI KUŽA« režiserja Janeta Kavčiča. Snemanje tega filma je potekalo na več krajih Ljubljane in se je o tem že precej pisalo.

Vrednost tega filma je v tem, da vsebina odgovarja današnjemu času, ko so otroci prikrajšani za sproščeno igro v naravi, ko so utesnjeni med stanovanjske bloke, stolpnice in betonske ploščadi. Odrasli pa velikokrat pozabljajo, da so bili ravno tako nekoč sami otroci z željami in ideali, ter za ceno otroškega veselja in zadovoljstva uveljavljajo svoj red, v katerem ni prostora za živali. In v tej filmski zgodbi je glavni igralec ravno žival — črn pes Jakob, ki sicer živi v Šiški. Na sliki še dva »Šiškarja« — maskerka Ana Vilhar in pa eden izmed pomembnih mladih igralcev Andrej Đorđević.

DOMIŠLJIJA MALIH RISARJEV

140 pionirjev iz osnovnih šol Riharda Jakopiča in Valentina Vodnika je v soboto, 18. septembra dopoldne okupiralo ploščad pred stavbo šišenske občinske skupščine. Po treh urah se je asfalt spremenil v živobarvne risbe, na katerih so mladi risarji uporabljali svojo bodočo poklicno usmeritev. Naslov risb je namreč bil: ko bom velik, bom...

Prireditve so pripravili člani OO ZSMS Zgornja Šiška. Kot nam je dejal znani slikar in ilustrator Bizovičar, so bili otroci res polni domišljije, hkrati pa je pripomnil, da je ploščad enkratni prostor za takšne akcije. Posebna strokovna komisija je ob koncu izbrala najboljše risbe. Narisali so jih: Dušan Konrad, Bojan Jurjevčič in Simona Gregorič. (Foto: M. Ciglič)

avto rally

Družbenopolitične organizacije delovnega kolektiva Slovenija avto so skupaj z AVTO MOTODRUŠTVOM SLOVENIJA AVTO organizirali turistični avto rally »po poteh partizanske Gorenjske.« Poleg članov Slovenija avto in članov društva so sodelovali na rallyju tudi delavci in člani AMD INA z Reke, s katerimi ima Slovenija avto prijateljske stike na športnem področju. Pod Halo Tivoli je bil start za vse udeležence, nakar so krenili proti Gorenjski, do partizanskih Dražgoš, kjer je bila prva časovna kontrola.

Pred spomenikom dražgoški bitki je vsem udeležencem rallyja spregovoril udeleženec bitke narodni heroj Dežman, ki je obudil spomine na bitko partizanov leta 1942, ko so vodili neenak boj z močnejšim sovražnikom.

Prebrali so protestno pismo avstrijskemu konzulatu v Beogradu ob nedavnih dogodkih na Koroškem, v katerem delavci SA in udeleženci rallyja zbrani pred spomenikom v Dražgošah zahtevajo, da se vprašanje Slovencev in Gradiščanskih Hrvatov čimprej reši. Delegacija obeh društev je položila venca na spomenik in tako so počastili spomin padlih za svobodo.

Iz Dražgoš jih je pot vodila do Rudnega polja, preko Jelovice, v Bohinj in na Pokljuko do cilja pred vojašnico. Med potjo so morali vpisati v kontrolni karton partizanske spomenike: Dolenjo vas, Dražgoše, Rovtarica, Srednja vas in Pokljuka.

Ljubo Stojanovič

NOVA STANOVANJA

Delavci gradbenega podjetja Megrad, TOZD Gradles Medvode gradijo v novi stanovanjski soseski MeS 7 v Preski dva stanovanjska stolpca z 215 stanovanji, ki bosta vseljiva v juniju, oziroma v novembru prihodnjega leta. Kvadratni meter stanovanjske površine bo veljal 6680 dinarjev. Prednost pri nakupu so imele medvoške TOZD, vendar so odkupile le četrtno stanovanj. Podpisan je bil samoupravni sporazum o usmerjeni graditvi v soseski, ki bo prvo tovrstno naselje, saj bodo v drugi fazi zgradili tudi vrtec in trgovino, uredili ceste in parkirne prostore, celotno naselje pa bo imelo centralno ogrevanje.

F. R.

Opravičilo

V prejšnji številki Javne tribune je prišlo do neljube zamenjave fotografij v Fotokroniki. K malce posmehljivemu tekstu o naših slovenskih željah po veseljačenju in zabavi nam je tiskarski škrt podtaknil fotografijo s proslave 50-letnice gasilskega društva. Za neljubo pomoto se vsem prizadetim iskreno opravičujemo.

Uredništvo